ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового
інституту денної освіти
_____А. С. Ткаченко

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену з основної іноземної мови
для здобувачів вищої освіти

ступінь вищої освіти бакалавр
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Навчально-наукового
інституту денної освіти
протокол № 5 від 28 квітня 2025 р.

Полтава – 2025

Програму атестаційного екзамену розробили:

завідувач кафедри ділової іноземної мови, кандидат філологічних наук, доцент Іщенко Валентина Леонідівна;

доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент Сухачова Наталія Сергіївна.

Програму атестаційного екзамену обговорено і схвалено на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу протокол № 9 від 19 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри_____ Н. М. Бобух

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми_____ В. Л. Іщенко

Зміст

Вступ……..…….4

Вимоги до здобувачів вищої освіти на атестаційному екзамені з основної іноземної мови…….5

Структура та процедура проведення атестаційного екзамену з основної іноземної мови……..5

Структура екзаменаційного білета……..7

Зміст навчального матеріалу освітніх компонентів, які виносяться на атестацію..7

Критерії оцінювання……13

Список рекомендованих інформаційних джерел……15

ВСТУП

Програма атестаційного екзамену з основної іноземної мови укладена

відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» з урахуванням:

Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18;

Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19;

«Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету освіти» (ДПСЯ ПД -9-4.4-131-05-23). URL: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf;

«Положення про організацію освітнього процесу» (ДПСЯ ПД -9-8.1-46-05-23). URL: http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf;

«Положення про атестацію здобувачів вищої освіти» (ДПСЯ РІ-9-8.1-227-05-23). URL: http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_atestaciyu_zvo.pdf.

Мета атестаційного екзамену з основної іноземної мови – оцінювання рівня сформованості загальних і спеціальних (фахових) компетентностей та програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем, галузь знань 03 – Гуманітарні науки спеціальність 035 – Філологія. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 869. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf та освітньою програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» https://vstup.puet.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/opp-035-b.pdf.

Комплексний атестаційний екзамен з основної іноземної мови складається з двох частин: теоретичної, яка спрямована на визначення рівня володіння теоретичними фаховими дисциплінами; практичної, яка передбачає перевірку рівня сформованості практичних навичок і вмінь здійснювати повний еквівалентний переклад галузевих текстів з англійської мови на українську.

Оцінювання рівня якості підготовки здійснюють члени екзаменаційної комісії у складі голови й екзаменаторів (членів) комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора й діє протягом календарного року.

Проведення атестаційного екзамену ґрунтоване на принципах академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність» (ДПСЯПД-9-9.1-143-52-23). URL: http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА АТЕСТАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ З ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Здобувач вищої освіти повинен уміти: вирішувати спеціалізовані завдання та проблеми в галузі перекладу, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки в майбутній професійній діяльності; засвоїти фонетичний, лексичний та граматичний матеріал, необхідний для розуміння думок інших людей та висловлювання власних як в усній, так і в письмовій формі; володіти теорією та практикою перекладу з англійської мови на українську й фоновими знаннями в галузі фінансів, економіки, менеджменту, харчових технологій та індустрії гостинності.

Атестаційний екзамен з основної іноземної мови передбачає перевірку та оцінку сформованості в здобувачів вищої освіти мовної, мовленнєвої, соціокультурної, стратегічної й перекладацької компетентностей, необхідних для успішної реалізації майбутньої професійної діяльності. Проведення атестаційного екзамену передбачає відповідність принципам академічної доброчесності.

На атестаційному екзамені здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати:

- теоретичні знання з фахових дисциплін;
- практичне володіння англійською мовою;
- володіння професійними перекладацькими навичками, вміннями та стратегіями.

СТРУКТУРА ТА ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1. Атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» здійснюється у формі атестаційного екзамену (ЕК) з використанням дистанційних технологій.

1.1. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу має здійснюватися через засоби комунікації, вбудовані до системи дистанційного навчання навчальної платформи Moodle, відеоконференції (BigBlueButton). Дистанційні технології навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу синхронно в часі.

1.2. Процедура проведення атестаційного екзамену передбачає дотримання таких вимог:

– авторизований доступ до інформаційно-комунікаційних інструментів організації дистанційного навчання;

– визначення часу початку і завершення доступу, тривалості виконання завдань;

– об’єктивність критеріїв перевірки результатів виконання з активним

використанням автоматизованих засобів оцінювання знань;

– варіативність формування завдань контрольних заходів із використанням алгоритмів випадкового вибору запитань.

2. Форма та процедура проведення атестаційного екзамену.

2.1. Атестація здобувачів вищої освіти проводиться в дистанційній формі на платформі Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ Moodle (https://el.puet.edu.ua/).

2.2. Складання атестаційного екзамену здійснюється синхронно з засіданнями екзаменаційної комісії в період її роботи за допомогою інструментів синхронної комунікації зі здобувачами вищої освіти, зокрема систем проведення відеоконференції BigBlueButton. Процедура атестації обов'язково фіксується (відеозапис), камери всіх учасників постійно ввімкнені.

2.3. Члени ЕК у термін, не пізніше, ніж за 3 дні до проведення атестації здобувачів вищої освіти, проводять передатестаційні консультації в дистанційному режимі (відеоконференція), під час яких пояснюють особливості складання атестаційного екзамену з використання дистанційних технологій, консультують щодо завдань та процедури його проведення. Обов'язково здійснюється перевірка технічної справності засобів комунікації, доступ до дистанційної платформи. Виявлені технічні проблеми негайно усуваються.

2.4. Доступ до дистанційного курсу на платформі Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ (https://el.puet.edu.ua/) надається здобувачам вищої освіти в день проведення екзамену. Дистанційний курс «Атестаційний екзамен з основної іноземної мови для спеціальності 035 Філологія спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) ступеня бакалавр» містить інформацію щодо порядку проведення атестації, критеріїв оцінювання та іншої інформації (за необхідності) з метою забезпечення повного інформування учасників процесу.

2.5. Атестаційний екзамен передбачає чотири етапи:

1) вибір здобувачем вищої освіти білета здійснюється через систему Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ на базі MOODLE методом випадкової вибірки;

2) виконання тестового завдання на платформі Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ. Кожен варіант тесту формується індивідуально й містить 50 тестових завдань. Кожне тестове завдання передбачає чотири варіанти відповідей, серед яких потрібно обрати одну правильну (за кожну правильну відповідь – 1 бал, усього – 50 балів). Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за письмову теоретичну частину атестаційного екзамену, становить 50. Здобувач вищої освіти має одну спробу для складання тестової частини екзамену з лімітованим часом – 1 год. 20 хв. У разі виникнення технічних проблем чи інших непередбачуваних обставин, ЕК колегіальним рішенням може надати здобувачу вищої освіти ще одну спробу для складання екзамену як виняток (такі ситуації повинні бути об'єктивно доведеними);

3) виконання практичного завдання (письмовий переклад з англійської мови на українську автентичного тексту / фрагмента тексту (обсягом до 250 слів) без використання комп'ютерних засобів перекладу й словниково-довідникових матеріалів та аналіз перекладацьких стратегій) з подальшим прикріпленням його до системи дистанційного навчання MOODLE – 30 хвилин. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за письмовий переклад тексту, – 50 балів.

4) фіксація усної відповіді студента: співбесіда з питань білета з використанням сервісу відеоконференцій BigBlueButton. Екзаменаційний білет атестаційного екзамену з основної іноземної мови складається з теоретичної та практичної частин.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

1. Perform the given multiple choice test tasks.
2. Provide pre-translation source text analysis.
3. Perform full translation of the given source text into Ukrainian.
4. Analyse the received target text, comment on the translation strategies, techniques and transformations applied.

Програма атестаційного екзамену з основної іноземної відповідає змістовій тематиці комплексу освітніх компонент: «Порівняльна граматика англійської та української мов», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Історія англійської мови». «Стилістика англійської мови», «Теорія перекладу», «Практика перекладу з англійської мови», «Основна іноземна мова: практична фонетика англійської мови».

Підготовка та складання атестаційного екзамену забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», розробленою на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Порівняльна граматика англійської та української мов

Contrastive Grammar as a linguistic discipline. Basic notions of Contrastive grammar. Basic notions of Grammar: functions of language, language as a structure, the system of language, syntagmatic and paradigmatic relations, linguistic signs as units of two fold nature. Types of meaning and their expression in the English and Ukrainian morphological systems. Traditional and structural criteria of distinguishing parts of speech. Notional and semi-notional parts of speech. Typological

characteristics of English and Ukrainian noun as a part of speech. Categories of number, case and gender in the contrasted languages. Typological characteristics of English and Ukrainian adjective as a part of speech. Typological characteristics of English and Ukrainian numeral as a part of speech. Typological characteristics of English and Ukrainian verb as a part of speech. Typological characteristics of English and Ukrainian pronoun as a part ofspeech. Typological characteristics of English and Ukrainian adverb as a part of speech. Typological characteristics of English and Ukrainian prepositions,conjunctions, particles. The status of the article. The category of definiteness/indefiniteness. Semantic structure of the article. Verbals in English and Ukrainian. General characteristics of non-finite forms. The Infinitive. The Gerund. The Present Participle. The Past Participle. Communicative types of sentences in contrasted languages. Simple sentence in contrasted languages. Composite sentence, complex sentence, compound sentence in contrasted languages.

Порівняльна лексикологія англійської та української мов

Contrastive Lexicology as a branch of linguistic science and its basic notions. The basic notions of Contrastive Lexicology. Its connection with other branches of linguistics. Contrastive analysis of the formal structure of English and Ukrainian words. The word as a fundamental unit of the language. Morpheme and types of morphemes. Morphemes: contribution to the meaning and function of the word. Contrastive analysis of the morphemic structure of English and Ukrainian words.

Etymological characteristics of modern English vocabulary. Its fundamentals. Words of native origin and their characteristics. Causes and ways of borrowings. Productive means of word-formation (affixation, composition; semi-affixation, conversion, substantivation). Secondary means of word-formation (shortening, abbreviation, back- formation, blending (or telescoping), sound interchange, change of stress, sound imitation, or onomatopoeia, reduplication). Semasiology. The meaning of the word. Meaning and context. Changes of the meaning of the word (extention, narrowing, elevation, degradation, metaphor, metonymy). English vocabulary as a system. Definition of homonyms, their sources and classification. Hyponymy. Synonyms and synonymic group. Antonyms, morphological and semantic classification. Phraseology. Phraseological Units: their essential features. Classifications of Phraseological Units (semantic classification, contextual classification, structural clasification, etymological classification). Free Word-Groups. Lexical and Grammatical Valency. Classifications of the Word-Groups. Meaning of the Word-Groups. Motivation in Word-Groups. Stylistic peculiarities of the English vocabulary. Historical development of the English and Ukrainian Vocabularies: Archaisms/Historisms. Neologisms. Stylistically neutral words. Literary-bookish words (terms, barbarisms poetic words, archaisms, literary neologisms). Colloquial words (literary colloquial, non-literary: jargonisms, professionalisms, vulgarisms). Lexicography: its basis notions and functions. Aims and functions of Lexicography. Periods of Practical Lexicography.

Історія англійської мови

History of the English language: the subject, the aim and the main tasks / problems. Methods and sources of studying History of the English language. Indo-European Language Family. English as an Indo-European Language Family member. The Germanic languages and their linguistics features. The periodization of history of the English language. General characteristic of each period. Old English: historical background. Old English dialects. Old English written records. The Runic Alphabet. The Old English Alphabet. General morphological characteristics of Old English. Word structure in Old English. Parts of speech in Old English. Middle English: historical background. The influence of Scandinavian invasion and the Norman Conquest on the English language. Middle English written records. The London Dialect. Early New English: the grammatical system (parts of speech and their grammatical categories). Development of new grammatical forms and categories in Modern English. Word-Formation in Modern English. 21st-Century English. Ukrainian neologisms that have appeared during the Russian-Ukrainian war into English.

Стилістика англійської мови

Стилістика як лінгвістична дисципліна, її предмет, завдання, методи та рівні аналізу. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі сучасної англійської мови та їх основні риси. Етична культура та забезпечення академічної доброчесності й запобіганні корупції.

Фонетичні засоби стилістики: звуконаслідування (ономатопія), алітерація, асонанс. Графіко-фонетичні засоби стилістики. Графічні засоби. Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови. Стилістичні функції слів високого стилістичного тону: поетизми, архаїзми, варваризми, книжкові слова, неологізми, терміни.

Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови. Стилістичні функції слів зниженого стилістичного тексту: колоквіалізми, сленг, жаргонізми, діалектизми, професіоналізми, вульгаризми. Морфологічний стилістичний потенціал англійської мови: стилістичні засоби використання іменників, займенників, прикметників, дієслів та прислівників. Стилістичні фігури заміщення та фігури кількості (гіпербола, мейозис, літота). Стилістичні фігури якості: метонімія, синекдоха, перифраз, метафора, алегорія, персоніфікація, іронія. Синтаксичні стилістичні засоби, на основі редукції вихідної моделі: еліпсис, замовчування (апозіопезис), номінативні речення, безсполучниковий зв’язок (асиндетон). Синтаксичні стилістичні засоби, на основі формальних та змістових взаємодій кількох синтаксичних конструкцій або речень у контексті: паралелізм, хіазм, анафора, епіфора.

Теорія перекладу

Переклад як особливий вид комунікації. Прагматичні аспекти перекладу. Питання перекладності в перекладознавстві. Межі перекладності. Перекладацька еквівалентність. Адекватність перекладу як критерій результату

перекладацького процесу. Проблема оцінки якості перекладу. Критерії репрезентативності перекладу. Одиниця перекладу і способи її виокремлення. Співвідношення між мовою оригіналу та мовою перекладу. Розбіжності норм. Теорія відповідностей та трансформацій у перекладознавстві. Способи відтворення семантико-стилістичних функцій реалій у перекладі. Транспозиція як метод непрямого перекладу. Уподібнення. Ситуативний відповідник. Перекладацькі трансформації як інструмент оптимального перекладацького рішення. Переклад власних імен. Транскрипція і транслітерація. Фразеологізми як перекладацька проблема. Перекладознавче розрізнення типів текстів. Специфіка їх перекладу. Комп'ютерний (машинний) переклад. Граматичні трансформації в перекладі. Випущення і граматичні доповнення в перекладі. Лексичні трансформації в перекладі. Мовна норма і узус в перекладі. Паралельні та фонові тексти як істотна допомога перекладачеві. Перекладознавчий аналіз тексту.

Практика перекладу з англійської мови

Translation as a specific type of cross-cultural communication. Translationvs. mediation. Types of translation according to the performer and volumes of the ST rendered in the TT. Modes of interpretation and their features. Equivalence and adequacy in translation. Grades of equivalence. Aspects of equivalence. Lexical translation transformations. Transcoding. Its types and their use. International words. Their types and translation. «False inerpreter's friends». Annotative translation performance: stages, peculiarities and TT qualityassessment criteria. Gist translation, its application and performance procedure. Generalization and paraphrasing as the key strategies for gist translationperformance. Types of linking words and their use at gist translation. Translation peculiarities of realia and other equivalent-lacking vocabulary units. Descriptive translation, advantages and disadvantages of its use.

Calque, drawbacks and benefits of its application. Literalism as a specific type of translation mistakes. Analogue selection as one more way of equivalent-lacking unit rendition. Pros and cons of analogue selection use. Classification of lexical grammatical translation transformations. Addition, its definition and use. Categories of lexical units and grammatical structures rendered with the help of addition from English into Ukrainian. Omission, its definition and application. Categories of structures translated with the help of omission from English into Ukrainian. Peculiarities of addition/omission correlation in English to Ukrainian and inverse translation. Contextual substitution, its definition, types and use. Concretization, its definition and application. Categories of vocabulary units that should be concretized in case of English to Ukrainian translation. Generalization vs. concretization. Synonymic translation, its definition and use. Synonymic translation for therendition of polysemic vocabulary units. Antonymous translation, its definition, types and their application. Meaning development or modulation as a contextual substitution type. Ways to apply meaning development. Metonymic translation and paraphrases as modulation subtypes. Holistic transformation and its use. Compensation and its application. Role of contextual substitutions for the rendition of idioms and other

phraseological units. Grammatical transformations, their definition and classification. Grammatical replacement, its definition, types and their use. Transposition, its definition and application. Partitioning, its definition, types and their use. Integration, its definition, types and application. Ways of definite article translation. Ways of indefinite article translation. Ways of modal verbs translation. Ways of rendering the lexical and grammatical meanings of the EnglishInfinitive. English Participle I and II, the ways of their translation. The Subjective and Objective Participle Complex in Translation. Passive Voice and its translation peculiarities into Ukrainian. Stylistic translation transformations, their types and application.

Основна іноземна мова: практична фонетика англійської мови

Класифікація та артикуляція голосних фонем. Поняття довготи звука. Правила транскрибування фонем. Розпізнавання, імітування та продукування цільових звуків. Алофони. Розпізнавання цільових звуків у потоці зв'язного мовлення. Модифікація фонем у зв'язному мовленні. Дифтонги і трифтонги: особливості артикуляції. Поняття ядра та глайду. Редукція дифтонгів. Приголосні звуки, їх основні характеристики. Класифікація та артикуляція приголосних фонем. Асиміляція приголосних і її типи. Наголос: функції та різновиди. Наголос у реченні та його семантичне навантаження. Інтонація і ритм. Графічне зображення інтонації. Способи інтонування тексту. Типи тонів. Використання тонів у комунікації. Інтонація в складних реченнях. Ритм мовлення. Ритмічна група. Особливості англійського ритму. Темп мовлення. Особливості англійського темпу мовлення.

Зразки тестових завдань з теоретичного матеріалу

Fundamentals of Equivalence

1. Select the line which contains a correct statement.

a. Every person who has a good command of a foreign and native language canserve as a translator perfectly well.

b. All translation varieties have much in common – similar approaches and aims,similar translation means and requirements.

c. There is no difference between the terms «translation» and «interpretation», theyare absolute synonyms.

d. The choice of translation equivalents depends on the context, situation andbackground information.

2. Select the line which contains a phrase that has at least one full Ukrainian equivalent.

a. Keep away from grass! No flash photography! Wet paint! Good for you!

b. Tuesday entrance free. No dogs allowed in the park. This way, please! Goodluck!

c. Welcome! Best wishes. Bon appetite! Help yourselves!

d. Beware of the dog! Bless you! Shame on you! With pleasure!

Зразки англомовних галузевих текстів для перекладу

MONEY IN THE U. S. ECONOMY

While the budget remained enormously important, the job of managing the overall economy shifted substantially from fiscal policy to monetary policy during the later years of the 20th century. Monetary policy is the province of the Federal Reserve System, an independent U.S. government agency. «The Fed,» as it is commonly known, includes 12 regional Federal Reserve Banks and 25 Federal Reserve Bank branches. All nationally chartered commercial banks are required by law to be members of the Federal Reserve System; membership is optional for state-chartered banks. In general, a bank that is a member of the Federal Reserve System uses the Reserve Bank in its region in the same way that a person uses a bank in hisor her community.

The Federal Reserve Board of Governors administers the Federal Reserve System. It has seven members, who are appointed by the president to serve overlapping 14-year terms. Its most important monetary policy decisions are made by the Federal Open Market Committee (FOMC), which consists of the seven governors, the president of the Federal Reserve Bank of New York, and presidents of four other Federal Reserve banks who serve on a rotating basis. Although the Federal Reserve System periodically must report on its actions to Congress, the governors are, by law, independent from Congress and the president. Reinforcing this independence, the Fed conducts its most important policy discussions in private and often discloses them only after a period of time has passed. It also raises all of its own operating expenses from investment income and fees for its own services.

CHEESE AS IT IS

The French know over 400 different kinds of cheese, and for each of cheeseits own sort of milk should be selected: sheep, goats, cows, or mares. Every kind of cheese has its own specific nuances of taste and aroma. In the cool silenceof cellars where cheeses, as it is traditionally said, ripen, definite temperature and moisture regimes have to be sustained. The cellars are located at a depth of 7 to 10 meters; that’s where heads of cheese are hidden from the noise of the world above.

Cream cheeses are the «youngest». This is the kind that doesn’t have to sit in quiet cellars for God knows how long, but is delivered to the dairy shops right after it has been processed. By cream cheeses, we traditionally refer to cheeses with garlic, onion or herbal flavours, and fresh goat’s milk cheese. By the way, according to special «cheese rules,» or «conventions,» only these are good for sandwiches. All the rest should be served with either wine of fruit before dessert.

Soft cheeses are considered to be typically French. They are marked by the variety of shapes: from round and elliptic to cubic. Such cheeses as «Camembert» or

«Brie» are usually covered with a thin soft white film and «Pont d'Eveque» and «Munster» have a film of wax.

Pressed, non-boiled cheeses are processed according to a specific technology. The cheese mass is sent to ripen, but it has to be pressed first in order to eliminate the remainder of whey in it, and it is not heated as in the previous case. The most well-known representatives of the group are «Cantale», «Saint Pollen» and «Fromage» (the last word actually meaning «cheese» in French).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за кількісними (теоретична частина) та якісними (практична частина) критеріями.

Теоретична частина атестаційного екзамену з основної іноземної мови складається з комп'ютерного тестування (50 тестових завдань). Кожне тестове завдання передбачає чотири варіанти відповідей, серед яких потрібно обрати одну правильну (за кожну правильну відповідь – 1 бал, усього – 50 балів).

Практична частина полягає у виконанні письмового перекладу з англійської мови на українську автентичного тексту / фрагмента тексту (обсягом до 250 слів) без використання комп'ютерних засобів перекладу й словниково-довідникових матеріалів, а також презентації тексту-оригіналу й тексту перекладу.

Оскільки українська та англійська мови належать до різних мовних сімей, здобувач вищої освіти повинен продемонструвати розуміння того, що процес перекладу ускладнюється лексичними, граматичними, синтаксичними та культурними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу. Ці відмінності зумовлюють необхідність використання перекладацьких трансформацій для досягнення адекватності перекладу. Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння застосовувати: 1) лексичні трансформації (калькування, транскрипція, транслітерація та лексико-семантичні заміни, до яких належать модуляція, генералізація (узагальнення) та конкретизація (уточнення), які використовуються для передачі значень слів, що не мають прямих еквівалентів у мові перекладу, з метою забезпечення адекватності перекладу; 2) граматичні трансформації (заміна, перестановка, опущення, додавання), які дозволяють адаптувати структуру речень до норм мови перекладу, зберігаючи їхню функціональність. Здобувач вищої освіти має також уміти застосовувати складні комплексні трансформації (де прості трансформації поєднуються в різних комбінаціях), з огляду на те, що в окремих випадках неможливо чітко визначити тип трансформації, оскільки єдиної класифікації перекладацьких трансформацій з чітким їх поділом на лексичні та граматичні в галузі теорії перекладу не існує.

На проведення тестування відводиться 1 год 20 хв; на письмовий переклад тексту – 30 хв.

За атестаційний екзамен з основної іноземної мови виставляється комплексна оцінка. Теоретична та практична частини завдання є рівноцінними.

Загальна максимальна кількість балів на атестаційному екзамені за фахом – 100 балів.

Рішення щодо оцінки знань здобувача вищої освіти приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос голови.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Структурна частина екзамену	**Максимальна кількість балів**
1. Тестування.	50
2. Письмовий переклад з англійської мови на українську автентичного тексту / фрагмента тексту та аналіз перекладацьких трансформацій, які були використані під час перекладу	50, зокрема
- відповідність перекладу	25
- аналіз перекладацьких трансформацій	25
Разом	100

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 5-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	добре
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

1. Валуєва Н. М. Конспект лекцій з дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія» / укл. к. філол. н., доц. Валуєва Н. М. Кам'янське : ДДТУ, 2023. 102 с.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2008. 248 с.
3. Дерді Е. Т., Стахмич Ю. С. Порівняльна лексикологія української та англійської мов : конспект лекцій : Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2011. 124 с.
4. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2003. 464 с.
5. Куц М. О. Порівняльна лексикологія англійської та української мов : навч. посіб. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 197 с.
6. Ніконова В. Г., Никитченко К. П. A Course in Contrastive Lexicology of the English and Ukrainian Languages / Курс зіставної лексикології англійської та української мов : навч. посіб. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2020. 460 с.
7. Сухачова Н., Стеценко В. Лексико-семантичні особливості термінів-композитів англомовної терміносистеми менеджменту. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 78. Т. 2, С. 226–231.
8. Chambers's Etymological Dictionary of the English Language. L. : Elibron Classics Replica Edition, 2005. 611 p.
9. Jackson, H., Ze Amvela E. Words, Meaning and Vocabulary. An Introduction to Modern English Lexicology. London : Continuum, 2007. 248 p.
10. Fabian M. P. Contrastive Lexicology of English and Ukrainian. Uzhhorod : Polygrafcentr «Lira», 2023. 114 p.
11. The New International Webster's Dictionary & Thesaurus of the English Language. Trident Reference Pub, 2023. 1200 p.

ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

1. Воронова З. Конспект лекцій з дисципліни «Порівняльна граматика англійської та української мов» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія». Кам'янське : ДДТУ, 2023. 70 с.
2. Гладуш Н. Ф., Павлюк Н. В. Contrastive Grammar: Theory and Practice / Порівняльна граматика: теорія і практика : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Нац. ун-т «Києво-Могилянська акад.». Київ, 2019. 296 с.
3. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 464 с.

4. Левицький А. Е. Порівняльна граматика англійської та української мов : навч. посіб. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 264 с.

5. Мартинюк А. П. Порівняльна морфологія англійської та української мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 64 с.

6. Фрасинюк Н. І. Порівняльна типологія англійської та української мов: тези лекцій, завдання для семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня «Рута», 2020. 158 с.

7. Chambers's Etymological Dictionary of the English Language. L. : Elibron Classics Replica Edition, 2005. 611 p.

8. Jackendoff R. S. Foundations of Language : Brain, Meaning, Grammar, Evolution. Oxford : Oxford University Press, 2002. 477 p.

9. The New International Webster's Dictionary & Thesaurus of the English Language. Trident Reference Pub, 2023. 1200 p.

ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови : навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. Вінниця : Нова книга, 2012. 296 с.

2. Євченко В. В. History of the English Language. Вінниця : Нова книга, 2016. 408 с.

3. Сабо О. А. History of the English Language. Materials to Lectures and Seminars. Exercises. Tests. Keys for Self-Control. (Історія англійської мови. Матеріали до лекцій і семінарів. Вправи. Тести. Ключі для самоконтролю) : навч. посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 230 с.

4. Сухачова Н. С., Воскобойник В. І., Кононенко В. В. Англомовна терміносистема менеджменту: етимологічний аспект. Закарпатські філологічні студії. 2024. № 35. С. 121–126.

5. Baugh A. C. A History of the English Language. Routledge, 2005. 447 p.

6. McDowall D. An Illustrated History of Britain. Longman, 2006. 188 p.

7. Chambers's Etymological Dictionary of the English Language. London : Elibron Classics Replica Edition, 2005. 611 p.

8. Gelderen E. A History of the English Language. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam / Philadelphia. 2006. 334 p.

9. Hogg R. A History of the English Language. New York : Cambridge University Press, 2006. 510 p.

10. Momma H., Matto M. A Companion to the History of the English Language. Blackwell Publishing Ltd, 2008. 724 p.

ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1. Гасій Г. М., Гасій О. В., Іщенко В. Л., Сухачова Н. С. Значення перекладацьких трансформацій для формування програм підготовки філологів-

перекладачів будівельної термінології у контексті вищої освіти. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2025. № 1 (31). С. 252–264.

2. Гасій Г. М., Гасій О. В., Сухачова Н. С., Стеценко В. В. Складнощі авторського та згенерованого штучним інтелектом перекладу англомовних науково-технічних текстів у контексті формування програми підготовки філологів. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»), 2025, № 2 (32), С. 181–193.

3. Іщенко В. Л., Горбуньова С. О. Особливості передачі англомовних заголовків українською мовою з урахуванням адресованості тексту (на матеріалі епізодів телесеріалів. Лінгвістика. 2022. №1 (45). С. 80–90.

4. Іщенко В. Л., Горбуньова С. О., Стеценко В. В. Структурно-семантичні характеристики термінологічної лексики в художньому творі та особливості її перекладу (на матеріалі роману Джона Грішема «Фірма»). Лінгвістика. 2023. № 1 (47). С. 121–132.

5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.

6. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : підруч. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.

7. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу : підруч. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.

8. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького тексту для студентів факультету перекладачів : підруч. Київ : Ленвіт, 2010. 175 с.

9. Мамрак А. Вступ до теорії перекладу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 304 с.

10. Науменко Л. П., Горжєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. Practical Course of Translation from English into Ukrainian : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.

11. Панасенко Є. О. Проблеми перекладу комп’ютерної лексики з англійської на українську мову. Лінгвістика. 2024. № 2 (50). С. 108–117.

12. Прус С. І. Практика перекладу : навч. посіб. для студентів спеціальності «Переклад» (англійська мова). Запоріжжя : ЗНУ, 2007. 116 с.

13. Miram G., Daineko V., Gryschenko M., Taranukha L., Gon A. Basic translation. Київ, 2001. 54 p.

ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : у 2-х ч. Вінниця : Нова Книга, 2001. 302 с.

2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.

3. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : підруч. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.

4. Мамрак А. Вступ до теорії перекладу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 304 с.

5. Переклад у наукових дослідженнях представників харківської школи : колективна монографія / Кафедра теорії та практики перекладу англ. мови Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Вінниця : Нова книга, 2013. 568 с.

6. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

7. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.

8. Olohan M. Translation and Practice Theory. NY, Routledge, 2020. 166 p.

9. Robinson D. Becoming a Translator An Introduction to the Theory and Practice of Translation. NY, Routledge, 2019. 318 p.

СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1. Альбота С. М., Карп М. А. English Stylistics : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 304 с.

2. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2011. 328 с.

3. Войцехівська Н. Стилістика англійської мови : навч. посіб. Вінниця : АКцентр. 2018. 76 с.

4. Воскобойник В. І., Сухачова Н. С. Метафора як стилістичний засіб впливу на адресата (на прикладі англомовних рекламних текстів). Лінгвістика. 2023. № 1 (47). С. 96–107.

5. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 464 с.

6. Красовицька Л. Є. A Manual of English Stylistics : навч. посіб. зі стилістики англ. мови для студ. укр. мовно-літ. ф-ту імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2017. 117 с.

7. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

8. Сіняговська І. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мови : курс лекцій для студ. спец. 035 «Філологія», ступінь бакалавр. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 60 с.

9. Halyna Siuta, Liudmyla M. Mialkovska, Nadiia Bobukh, Iryna Ivanenko, Olha Senkovych. EVOLUTION OF STYLISTIC NORMS IN XX CENTURY LITERARY AND ART DISCOURSE. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Vol. 12. Issue 2. P. 34–38.

10. Ilienko O. L., Kamienieva I. A., Moshtagh Ye. S. English Stylistics. Kharkiv : O. M. Beketov NUUE, 2021. 144 p.

11. Larysa Kravets, Galyna Siuta, Tetiana Semashko, Nadiia Bobukh. Cognitive-

Assessment Content of Zoomorphic Metaphors in Contemporary Ukrainian and English Language Culture a Comparative Aspect. World Journal of English Language. 2023. Vol. 13. No. 6. P. 439–448.

12. Yefimov L. P., Yasinetskaya T. A. Practical Stylistics of English. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.

13. The New International Webster's Dictionary & Thesaurus of the English Language. Trident Reference Pub, 2023. 1200 p.

ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА: ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1. Бровченко Т. О., Корольова Т. М. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської і української вимови) : підруч. 2-ге вид. переробл. та доп. Одеса : Вид-во ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. 208 с.

2. Практична фонетика англійської мови. Частина 2. / Відповідальний редактор Бойчук Н. В. Навчальний посібник для студентів ІІ курсу спеціальності 6.020303 «Філологія. Мова і література (англійська)». Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка, 2013. 180 с.

3. Ashton Helen, Shepherd Sarah. Work on your accent. Collins, 2020. 208 p.

4. Ishchenko V., Horbuniova S., Kononenko O. Ways of training English pronunciation through tongue twisters: experience of Poltava University of Economics and Trade : зб. наук. праць: Витоки педагогічної майстерності. Вип. 31. Полтава : ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2023. С. 81–86.

5. Jean Yates. Pronounce it perfectly in English, 2nd Edition. New York: Barron's educational series, INC, 2005. 197 p.